Las kasvame me
tõusev sugu.

HIND 15 MARKA.

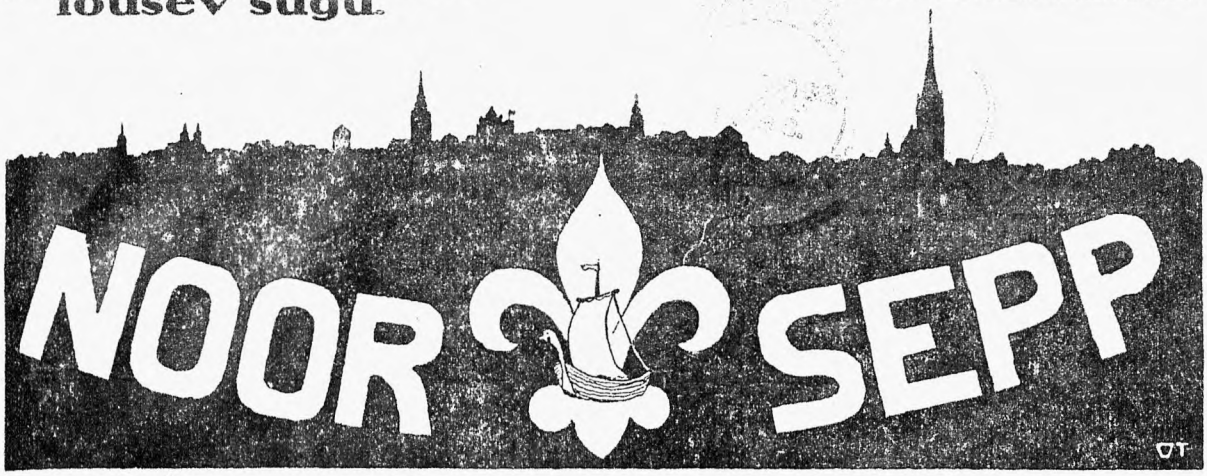

Noorsoo kasvatusline ajakiri.

Nr. 3/7. **31. märtsil 1922.** **Nr. 3/7.**

Ilmub kord kuus. **2. aastakäik.**

Tegelik toimetaja: **M. Veber.** Vastutav toimetaja: **G. Lagus.**
Talituse juht: **A. Pachel.**

Toimetus ja talitus: Tallinn, Uus tänav nr. 14.

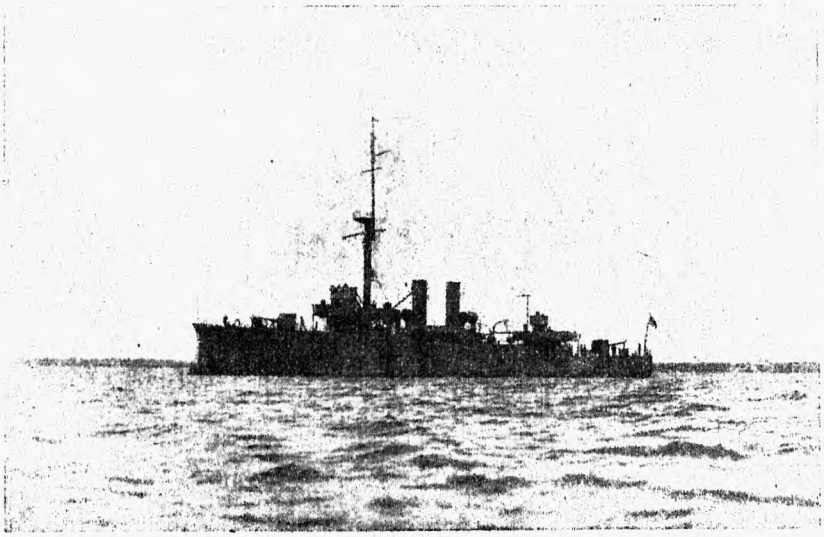

Suurtükilaev „Lembit“.

Tellimise hind postiga: 1 aastas 180 marka, 1/2 aastas 90 marka, 1/4 aastas 45 marka.
Kuulutuste hind: Teksti eel 1500 marka lehekülg. Teksti taga 1000 marka lehekülg.

:: :: Koolitarbe ja mänguasjade tööstus :: ::

KOOL ja MÄNG

Kauplus: Posti tän. 4. Töökoda: Põhja tän. 6-e. Tel. 15-25, 16-56.

Valmistab ja müüb:

Koolidele:

Joone- ja joonistuse laude, tsirkleid, geomeetrilisi kehi, täistopitud linde ja loomi.

Lastele:

Kaunid mänguasju.

Vanadele:

Iluasju kingituseks.

Spordimeestele:

Süsti.

Valmistab kõiksugu vähemaid puust asju hulgaviisi.

AINUKENE SELLEKOHANE TÖÖSTUS EESTIS.

PARIKAS'TE

:FOTO-ATELJE:

Tallinnas, Kuninga tänav 1. Tel. 7-50.

AVATUD: ÄRIPÄEV K. 9-5, PÜHAPÄEV K. 11-2.

Täidab kõiki fotograafia alale kuuluvaid töid tuntud maitserikkusega. Rikkalik kogu ülesvõtteid Eesti maast, :: :: tegelastest, sündmustest jne. :: ::

SISU: Noorus — K. Rikki-Tikki-Tavi (Järg) — R. Kipling. Eesti koolinoorsoo keskliidu IV. kongress — H. Rikand. Katsed leegiga — eestistanud noorsepp Köönberg. Kroonika. Ülesanded. Kuulutused.

Noorus.

Noorus, miks unistad päikesest, mis kättevõitmatu kauguses; miks lased end vaimusta säravast raketist, mis kõrgele lendes ümbrust üürikeseks valgustab, ent pea kustudes jätab pilkasse pimedusse harjumata silma!

Noorus, sa vaatad ehmunult tuletorni poole, mis kaljuna omal kohal seisab tormist mässaval merel, ilmutes saladusi, vääravas pimeduses tõeraja rändajale hukatuslisi saladusi.

Noorus, võta ülemaks varaks kindel, kõikumata, kuid kättesaadav eesmärk ja jõua selleni, väsimatuna võitlustes, tarvitades sõjariistaks aususes saavutettu takistusi murdvat järelandmatut tööd, kibeda tõe valguses; eesmärk, mis lahutuseks ja julgustajaks roiduvuse juhusel, võidurikkale hingele. **K.**

Rikki-Tikki-Tavi.

Inglise kirjaniku R. Kiplingi uudisjutt. Tõlkinud noorsepp Reichenbach.
(Järg.)

— See on kas Nag ehk Nagaina otsustas ta, — nad tahavad toru mööda vannituppa pääseda.

Ja, tõesti on sul õigus Tshukundra: ma peaks su täditütre Tshnaga kokku saama.

Ta ronis Teddi vannituppa, — seal polnud midagi; siis ruttas ta Teddi ema vannituppa ja seal nägi ta seina sees üsna põranda ääres avause; seal oli siledalt krohvitud seinast kivi välja võetud ja sealt läks veetoru läbi. Sinna peitis ta enda ning kuulis kudas Nag ja Nagaina kuuvalgel sosistasid.

— Kui majas enam inimesi pole — ütles Nagaina mehele — siis läheb ka tema sealt ära ning aed on jälle meie. Mine, ära ärita ennast ja mäleta: esimeseks nõela seda suurt inimest, kes Karaiti tappis. Nõela ja tule minu juure ja jutusta kõik, kudas oli ning siis läheme mõlemad Rikki-Tikki peale.

— Oled sa aga kindel, et meie võime inimesi tappa? — küsis Nag.

— Arusaadav. Kui selles majas polnud inimesi, — ütle, kas olid siis meie aias mangustad? Nii kaua kui maja tühi on, olid sina selles aias kuningas ja mina kuninganna. Ja ära unusta ka, et kui kõrvitsapeenral meie lapsed munadest välja tulevad (aga see võib ka homme sündida), on neil rahulikku paika tarvis.

— Tõesti, selle üle pole ma mõelnud, — vastas Nag. — Hea küll, ma lähen. Aga näib, et pole mingit mõtet ka Rikki-Tikkit tappa, kui juba kord suur inimene tapetud on. Parem lõpetan ma suure inimese järele tema naise ja tema poja elu, ning tulen tasakesi ära. Kui maja tühjaks jääb, siis läheb Rikki-Tikki isegi ära.

Rikki-Tikki värises tulise viha pärast. Ja avausest tuli Nagi pea nähtavale ja selle järele viis jalga tema külma keha. Ehk küll Rikki-Tikki vihane oli, siiski ehmatas ta väga, koledat kobra suurust nähes.

Nag tõmbas kerra, tõstis pea ja — vaatas vannituppa. Rikki märkas pimedas, kuda ta silmad põlesid.

Kui ma ta kohe tapan, — mõtles Rikki-Tikki — saab Nagaina teada, aga oodata kunni ta põrandale tuleb ka ei või; lasen paraja silmapilgu mööda. Mida siis pean tegema?

Nag kõikus igale poole ja korraga kuulis Rikki-Tikki, kudas ta suurest kruusist jõi, millest harilikult vanni vett kallatakse.

— Väga hea, — ütles Nag. — Et Karaiti surmata, võttis suur inimene kepi ja see kepp on tal võib olla veel praegugi, aga kui ta tuleb hommikul vanni, siis pole keppi tal muidugi kaasas. Kuuled sa mind, Nagaina. Ma ootan teda siin jahedas hommikuni.

Vastust ei olnud, ja Rikki-Tikki sai aru, et Nagaina ära roomas. Nag keris end kruusi ümber, aga Rikki-Tikki oli liikumata, kui surm. Tunni aja pärast hakkas ta kruusi poole minema, sest nägi, et Nag uinunud oli. Ta hakkas tema suurt selga vaatama, arutades, kuhu parem oleks hambad sisse litsuda.

— Kui ma esimese hüpega — arutas Rikki, — hammastega selga ei karga, — hakkab tema sõdima, aga kui ta sõdima hakkab, — o, Rikki!

Ta pani tema paksu kaela kera all tähele ja arvas, et temal üle jõu käib. Aga kuskilt saba juurest hammustada, — see tähendab ainult Nagi äritamist.

— Jääb ainult pea, — ütles ta viimaks. — Pea just kera juures, ja kui sealt kinni hakkad, ära lase milgil tingimisel lahti.

Ja siin tegi ta hüppe. Pea puhkas kruusist veidi eemal, otse õõnsuse all, nii et Rikki pidi seljaga selle punase savist anuma najale toetama, kui tema kobra peast kinni hakkas, hambaid ragistas.

See andis talle ainult silmapilguks aega, ent tema tarvitas seda, kudas võis.

Siis hakkas uss teda igate pidi raputama, pildudes teda nii kui koer rotti pillub, mööda põrandat, üles, alla ja õhus suurte sööridena; ent Rikki-Tikki silmad olid punased, ja kuidas ka Nag tema kehaga harjakesi, seebinõusid, kruuse ei purustanud, kuidas ta teda ka vastu kivivanni ei piitsutanud, hoidis Rikki siiski kõvasti vaenlase peast kinni ning litsus ikka kõvemini ja kõvemini omad lõualuud kokku; ehk küll ta arvas, et Nag ta surnuks taob, siiski tahtis ta kokkusurutud hammastega surmale vastu minna, nagu perekonnaau talle ette kirjutas.

Pea käis tal ringi, süda oli halb, ja tal oli tundmus, nagu oleks ta tükkideks purustud. Korraga kuulis ta enda taga just kui müristamist. Kuum tuulispask lendas tast üle ja ta kaotas meelemärkuse. Punane tuli kõrvetas tal villa. See oli suur inimene, teda äratas müra vannitoas, ja tema laskis püssi ning kuul tabas Nagi kera.

Rikki-Tikki hambad olid ikka veel ussi pea sisse surutud, kuid ta silmad olid kinni, sest ta arvas, et on surnud. Ussi pea jäi liikumataks, ja suur inimene võttis Rikki sülle ning ütles:

— See on jälle mangusta, Alise. See kord päästis ta meie elu.

Siin astus Teddi ema kahvatu näoga ta juure ja silmitses kärvanud Nagi, aga Rikki-Tikki läks Teddi magamistuppa ja saatis seal suurema jao ööd mööda selles, et iga silmapilk end kohendas, nagu tahaks otsusele jõuda, kas ta tõesti neljakümneks tükiks löödud on; või näis see ainult seal nii olevat.

Hommikul oli kogu tema keha kui puust, aga ta meeleolu oli suurepäraline.

— Nüüd oli Nagaina järel, aga see oli hullem kui kümme Nagi ja siis veel need munad, millest ta kõneles. Häda, kui neist pojad välja

tulevad! Ei, ma pean Darsit kohtama.

Hommikueinet ootamata jooksis Rikki-Tikki nii ruttu kui sai kibuvitsapõõsa juure, kus Darsi valjult võidulaulu laulis, sest teener tõi Nagi surnukeha majast välja ning viskas ta prügikasti.

— Ah sina rumal sulepundar, — ütles Rikki-Tikki südametäiega. — Leidsid ka aja laulmiseks!

— Surnud, surnud, surnud on Nag! — laulis Darsi. — Julge Rikki-Tikki haaras ta peast kinni ja litsus kõvasti hambad sisse. Aga suur inimene tõi suure kepi ning lõi sellega Nagi pooleks, pooleks. Jialgi ei söö juba Nag enam minu lapsukesi.

— Muidugi, kõik see on tõsi! — Rikki oli nõus. — Aga kudas on asi Nagainaga? Kus on tema nüüd? Ja ta vaatas ettevaatlikult tagasi.

— Nagaina läks veetoru juure ja hüüdis Nagi oma poole — jatkas Darsi. — Aga Nag näitas end kepile ja visatud ta on nüüd prükki. Teeme kuulsaks nüüd lauluga Rikki kangelase, kel punased toredad silmad!

— Ja Darsi hakkas uuesti kõigest jõust laulma.

— Kui ulataksin pesasse, siis viskaksin sealt kõik su pojad välja! — ütles Rikki-Tikki. — Sa ei taha aru saada, et iga asi tuleb omal ajal. Sul on küll hea seal kõrgel, aga mina pean veel võitlema. Lõpeta ometi minutikski.

— Suure ja toreda Rikki-Tikki jaoks olen ma kõige peale valmis,— vastas Darsi. — Mida soovid sa, hirmsa Nagi võitja?

— Küsin sult kolmat korda: kus on Nagaina?

— Prügi hunnikul, talli juures, — nutab ta Nagi pärast. Vägev valgehambuline Rikki!

— Jäta mu hambad rahule! Aga oled sa kuulnud, kus ussi munad on?

— Kõrvitsa-peenra veerel, kus päevotsa päikene paistab. Juba palju on mööda sest kiireid nädalaid, kui sinna ta maha nad matnud.

— Ja sina lobised tea mis, ja sellest pole senni sõnagi rääkinud. Peenra veerel, ütled sa?

— Rikki-Tikki, sina tahad neid mune sööma minna?

— Mitte just nii, ja isegi sugugi mitte nii. Kui sinul Darsi vähegi mõistust on, siis lendad sa talli juure ja teed nagu oleks sul tiiv murdunud. Ja lase Nagainat end jälgida kunni kibuvitsapõõsani. Mina pean kõrvitsapeenrale minema, aga kui lähen sinna otse, siis paneb ta mind tingimata tähele.

Darsil oli linnu mõistus, tema väikesesse peakesesse ei mahtunud kunagi mitut mõtet korraga. Ja ainult sellepärast, et Nagaina lapsed niisama kui tema omad munast kasvasid, näis talle esialgul mitte õiglane olevat, et neid hävitatakse. Kuid tema naine oli arusaaja lind, tema teadis, et kobra muna on just seesama, mis kobra ise, ja sellepärast lendas ta pesast välja, Darsi koju jättes: las' soendab väikseid ja laulab laule Nagi hukatusest. Darsil oli palju iga teise mehega sarnadust.

Darsi naine lendas prügihunniku juure ja hakkas just Nagaina nina all laulma:

— Mu tiiv on murtud. Poisijõmpsik sealt majast viskas kiviga ja murdis mu tiiva.

Ja ta hakkas veel tugevamini vehkima. Nagaina tõstis pea ja susises:

— See olid sina, kes Rikki-Tikkile teadustas kui mina teda tappa tahtsin. Halva koha valisid sa lonkamiseks.

Ja tema läks Darsi naise poole, libistades liiva mööda.

— Poisi-jõmpsik purustas ta kiviga — jatkas Darsi naine nutmast.

— Hea küll. Kui sa sured, siis kuulad sa võib olla heameelega, et

ma selle poisi-jõmpsikaga lõpparved õiendanud olen. Täna hommikust saadik lamab minu mees prügihunnikus, ent ei jõua veel õhtu kätte, kui ka see poiss sealt majast väga vagusaks jääb. Kuid miks sa põgened. Nii-kui nii ei pääse sa minu käest. Lollikene, vaata mu otsa.

Darsi naine nähtas aga hästi, et ta just seda mitte tegema ei pea, sest kui mõni lind otse ussile silma vaatab, siis jääb ta hirmu pärast kangeks.

Darsi naine lendas edasi haledalt piiksudes, ja hoidis ikka maa lähedale, ning Nagaina tema kannul, mida kaugemale, seda rutemini.

Rikki-Tikki kuulis, et nad teed mööda talli juurest eemale lähevad — ta ruttas kõrvitsapeenra veerde. Seal leidis ta mädanenud soojas sõnnikus kõrvitsate alt tervet kakskümmendviis ussimuna, mis väga kunstlikult peidetud olid — iga üks neist kanamuna suurune, Bentami kanamuna, kuid kaetud olid nad mitte koorega vaid peene valge nahakesega.

— Veel päev, ja oleks juba hilja — ütles Rikki-Tikki, sest pani tähele, et naha all väikesed kokkurullitud kobrad olid, ja ta teadis hästi, et sestsamast silmapilgust, kui nad munast välja tulevad, igaüks neist võib inimese surmata — ehk mangusta. Ta hakkas suure kiirusega munaotsi hammustama, püüdes hammastega ka idu haavata, katkestas mitu kord selle toimetuse ja tuhnis uuesti sõnnikus, kartes et mõni muna tähelpanemata jääb.

Jäi ainult veel kolm muna, ja Rikki-Tikki naeratas juba, kui viimati hirmsat Darsi naise kisa kuulis.

— Rikki-Tikki, mina meelitasin Nagaina maja juure, aga tema roomas rõdule, — ruttu, ruttu siia! — tal on nõu tappa!

Rikki-Tikki hammustas veel kaks muna katki, kolmanda võttis hambu ja jooksis kõigest jõust rõdu poole. Teddi istus isa ja emaga rõdul hommikueinel; aga Rikki-Tikki pani kohe tähele, et nad midagi suhugi ei võta. Istuvad kui ebajumala kujud, ja näod on neil väga valged. Nagaina tõmbas end Teddi tooli alla rõngasse, nii et tal väga kerge oli lapse paljast jalga hammustada ja pea võnkus tal igale poole, ja ta sisistas võidulaulu.

— Suure inimese pojuke, kes tappis Nagi, — sisistas ta, — istu aga istu ja ära liiguta. Ma pole veel valmis. Oota veidi. Kõik kolmekesi, — istuge ja ärge liigutage! Kui liigutate siis nõelan, aga kui ei liiguta, nõelan ka. O, rumalad inimesed, kes tapsite Nagi.

Teddi silmad vaatasid küsivalt isa otsa ja isa võis ainult sosistada.

— Istu vagusi Teddi, ära liiguta. Teddi istu vagusi.

Siin tuli Rikki-Tikki joostes ja hüüdis:

— Vaata minu poole, Nagaina, vaata minu poole ja tule võitlusele!

— Iga asi omal ajal! — vastas ta, pead käänamata. Oota natuke, küll ma õiendan sinuga arved, aga nüüd vaata oma sõprade peale, kui kahvatud nad on ja kui vait nad jäid, see tuleb hirmust. Nad ei tohi liigutada, ja katsu sina sammugi veel astuda, ma pistan kohe nõela välja.

— Vaata korraks oma munade peale! — ütles Rikki-Tikki — seal peenra peal, seina ääres. Kasi ja imetle, Nagaina.

Suur uss vaatas poolringis tagasi ja nägi rõdul muna.

— Ah, — karjatas ta, — anna ta siia!

Rikki-Tikki pani esimesed käpad muna peale ja ta silmad olid kui veri.

— Aga mis lunastuse sa annad ussi muna eest? Väikese kobra eest? Väikese kobra — kuninganna eest? Kõige, kõige viimase eest

suguvõsas? Teisi söövad sipelgad seal, kõrvitsapeenral.

Nagaina pööras juba täiesti ümber.. Ta unustas terve ilma ja mõtles ainult muna peale. Ja Rikki-Tikki nägi kudas Teddi isa suure käe välja sirutas ja Teddi õlast kinni haaras ning teda lauda mööda teetasside vahel edasi tõmbas, nii et uss teda ei saaks nõelata.

— Petsin, petsin! Rikk-tshk-tshk! — rõõmustas Rikki-Tikki. — Poiss jäi terveks, aga kes püüdis Nagi vannitoas kinni? see olin mina, see olin mina, see olin mina! Hakkasin hammastega kerast kinni, — ja lõpp!

Ta hakkas kargama, kõik neli käppa kokku tõmmates ja pea vastu põrandat surudes.

— Ta piskas mind igale poole, kuid ära raputada ta mind ei saanud. Ta oli juba surnud, kui suur inimene ta kepiga pooleks lõi. Ja tapsin ta mina. Rikki-tikki-tshk-tshk! Tule siia välja, Nagaina. Tule välja ja võtleme sinuga. Nüüd ei jää sul enam kaua aega lesepõlve pidada. Nagaina nägi, et ta juba enam Teddit tappa ei saa, aga muna on Rikki-Tikki käppade all.

— Anna mulle see muna, Rikki-Tikki. Anna mulle mu viimane muna ja ma lähen siit igaveseks ära ja ei tule juba kunagi enam siia tagasi — ütles ta maha kerra langedes.

— Sa ei tule nii kui nii tagasi, Nagaina, sa lamad varsti prügihunnikus oma Nagiga kõrvu. Noh sina leseke, tule ometi välja võitlusse: püssi järgi läks suur inimene! Tule ometi ruttu! Tule välja! Rikki-Tikki hullas Nagaina ümber, kuid niisuguses kaugusel et teda viimane puudutada ei saaks. Silmad olid tal aga kui õõguvad söed. Nagaina tõmbas end kerra ja vingerdas, et tema peale tungida, aga tema kargas edasi ja tagasi, edasi ja tagsi. Ta kruis end rõngast lahti: üks kord, teine kord, kolmas: ja iga korra juures lõi ta peaga vastu niinematti ja tõmbas uuesti kokku kui kella vedru. Rikki-Tikki hakkas ringi tantsima, katsudes talle tagant peale tungida, aga Nagaina käänas end iga silmapilk, et pead valmis hoida tema pea vastu, ja selle juures sahises ta saba matti puudutades nagu kuivanud lehed sahisevad tuule käes.

Rikki unustas isegi muna ära. See oli ikka alles rõdul, ja Nagaina roomas talle ikka lähemale ja lähemale ning kasutas seda minutit, kui Rikki-Tikki hinge tõmbas, haaras ta muna lõugade vahele, pööras rõdu trepi poole ja lendas kui nool teed mööda; Rikki-Tikki läks teda tagaajama. Kui kobra surma eest põgeneb, teeb ta niisugusi liigutusi, kui piits hobuse seljas.

Rikki-Tikki sai aru, et vaja tingimata silmapilk tema elu lõpetada, muidu hakkab terve mäss uuesti. Ta tungis otse kibuvitapõõsa poole ja Rikki-Tikki kuulis joostes, et Darsi ikka veel oma rumalat võidulaulu laulab. Darsi naine oli järelmõtlikum. Ta lendas pesast välja ja hakkas just Nagaina pea kohal tiivastega vehkima. Kui Darsi talle abiks oleks tulnud, oleksid nad ta teelt kõrale viinud. Aga nüüd tõmbas Nagaina ainult korra ja ruttas oma teed edasi. Kuid siiski oli ta minutiline viivitus Rikki-Tikkil meelt mööda, ja kui kobra koopasse lipsas, kus hiljuti ühes mehega elutses, hakkas Rikki-Tikki oma valgete hammastega ta sabast kinni ja tungis ühes temaga sinna sisse, — aga tõesti ei julgeks iga mangusta, kui vana ja osav ta ka ei oleks, ühes kobraga ta koopasse järgneda. Koobas oli pime ja Rikki-Tikki ei teadnud, kus ta laieneb, et Nagaina end ümber pöörata ja teda nõelata saaks. Sellepärast hoidis ta tulivihaselt hammastega sabast

kinni ja ajas jalad niiske, kollaka, pimeda, sooja maa peal laiali, et teda edasiminemast takistada.

Rohi läks uuesti nende järel koopa sissekäigu juures kokku, ja Darsi hakkas kohe laulma:

— Rikki-Tikki on hukkunud! Laulame talle surma-laulu! Kangelane Rikki-Tikki on hukkunud. Nagaina tappis ta maa all!

Nii laulis ta ja kurb oli ta laul, mille ta siisamas luuletas, kuid vaevalt oli ta kõige liigutavama kohani jõudnud, kui rohi koopa juures jälle värisema hakkas ja sealt vurre lakkudes, üleni mudane Rikki-Tikki nähtavale tuli. Varsti peatas Darsi ja kiljatas isegi veidi. Rikki-Tikki raputas villa küljest tolmu ja aevastas.

— Lõpetud! — ütles ta. — Lesk ei tule iialgi tagasi. Ja punased sipelgad, kes rohupõrte vahel elutsevad, läksid üks-teise järele koopa, et näha, kas ta õigust kõneleb.

Aga Rikki-Tikki tõmbas rohus kerra ja uinus siinsamas; ta magas hilja õhtuni, sest oli raske töö teinud.

Noh, aga nüüd, — ütles ta, ülesärgates, — lähen maja juure tagasi. Sina aga Darsi ütle sepale, et Nagaina on juba surnud.

Sepp — see on linnuke, kes samasugust häält teeb, kui väike vasarake vaskkastruli vastu. Seda sellepärast, et ta heroldiks igas Hindu aias, ja kuulutab uudiseid igaühele, kes teda kuulata tahab.

Rikki-Tikki ei jõudnud veel tee lõpule, kui ta tema häält kuulis. Selle järele kostsid tugevad metallised helid.

— Ding-dong-tok! Nag on surnud! — dong! ja Nagaina ühes temaga. Ding-dong-tok!

Kui linnud seda kuulsid — hakkasid nad aias laulma, aga konnad hakkasid krooksuma. Sellepärast, et Nagaina mitte ainuit linde ei hävitanud, vaid ka konne.

Kui Rikki majani jõudis, tulid talle Teddi ja Teddi ema ning Teddi isa peaaegu pisarsilmil vastu, ja Teddi ema oli väga kahvatu, sest et ta oli natukese aja eest minestuses. Sell õhtul anti talle nii palju süüa, et ta ka rohkem söönud oleks, kuid ei jõudnud, kui aga tuli magaminek, istus ta uuesti Teddi õlale ja läks ühes temaga magamistuppa, ja kui Teddi ema natukene hiljem sinna tuli, nägi ta Rikki-Tikkit uuesti tal padja peal.

— See on meie päästja! — ütles ta mehele. — Mõtle ainult: ta päästis meid surmast. Sind, mind, Teddi.

Rikki-Tikki kuulis kära ja kargas uniselt üles, — sest mangustal on erk uni.

— Ah, teie olete, — ütles ta. — Mida te siis veel kardate. Ühtki kobrat pole ju järel, ja kui ka üks järel oleks, ma olen ju veel teiega.

Rikki-Tikki võis õigusega uhke olla; kuid siiski ei uhkustanud ta liiga, ja kaitses seda aeda kui tõsine mangusta — hammastega, küüntega ja hüpega. Ja varsti ei tohtinud ükski kobra aia taha vaadata.

(Lõpp.)

Eesti koolinoorsoo Keskliidu IV. kongress.

Kongress toimnes k. a. 5. ja 6. jaanuaril Viljandis. Osavõtjaid oli üle 100. Töökavas või päevakorras oli, peale avamise, valimiste, aruannete ja muude puhttehnilise loomuga küsimuste terve rida referaate ette nähtud, nimelt: „noorsoo liikumise ülesanded“, „koolinoorsugu aja pööranguil“, „töökool“, „skoutism ja koolinoorsugu“, „rah-

vus meie aja ühiskondlise probleemina". „esperanto", „esteetiline element koolinoorsoos", ja „oleviku noorsoo kirjandus".

Nagu neist pealkirjadest näha, oli koolinoorsoo keskliit — väga tõsiste küsimuste harutamisele asunud, vähemasti asuda mõtelnud. Mitu referaati jäi aga pidamata, vist küll peaasjalikult ajapuudusel. Sest alguses kulutati mõnede vaieluste peale enam aega, kui vast tarvis oleks olnud, näit. vaieluste peale koolinoorsoo liidu häälekandja „Uudismaa" üle, mille toimetusele — vaevalt küll õigusega — kibedate etteheidetega kallale tungiti, nähtavasti küll endiste noorproletaarlaste poolt. Kongressi lõpp selle vastu sai aga nagu üle põlve murtud ning osavõtjate arvgi kuivas kokku.

Kongressi ajaks olid ka talispordi võistlused ette nähtud ja välja kuulutatud, aga need jäid pidamata, — kuuldavasti tarviliste ettevalmistustööde puudulikkuse pärast, nii et sportlased, kes neiks võistlusteks Viljandisse olid tõttanud, tühjalt tagasi pidid minema.

Kongressi tööde käiku ja seal avaldatud mõtteid, ning ülesseatud sihte lähemalt harutusele võtta ei ole meil võimalik. Kongressi ajal noorsoo poolt avaldunud väärnähtuste üle on ajakirjanduses isegi küll juba palju kirjutatud, ning meie ei tahaks mitte siin sekka lööma ega kiva pilduma hakata. Meie ei taha mitte parastama hakata, kuigi see inimlikult väga arusaadav ja põhjendatudgi oleks selle järgi, kuidas kongressil avalikult skoute üleüldse ja eriti noorseppe hukka mõisteti ning uskumata kombel laimati. Sest parastamine lõhnab ikkagi vähe maaslamaja löömise järele ja nii üks kui teine nähtus on väikluse tunnismärk; meie aga ei tahaks ühesgi omas ülesastumises väiklased olla. Aga noorsoo liikumise enese pärast, meie tuleviku väljavaadete, meie iseenesekasvatuse pärast ei saa meie vaikides mööda minna sellest rõhuv-ebakultuurilisest ülesastumisest, mida koolinoorsoo keskliit oma arvatavas võitluses ühe osa noorsoo, nimelt skoutide ja noorseppade vastu üles näitas. Sellest peab rääkima, seda peab allakriipsutama järele mõtlemiseks meie noorsoo edaspidistel elu ja tegevuse avaldustel.

Asi seisab nimelt selles, et kongressil mingi sootu inetu, mingi igast aumõistelisest võttest välja ulatav ülesastumine noorsoo teiste organisatsioonide, skoutide ja noorseppade vastu ilmsile tuli. See ei olnud enam võistlus ega võitlus, see ei olnud ka aumehelik sõdagi, seda võiks vast haisupommide pildumisega võrrelda.

Juba esimesel kongressi päeval tikkusid üksikud osavõtjad skoutide kohta räuskavaid sõnu lendu laskma, kuid neid vaigistati, vahest koguni poole sõna pealt, ja üks kongressi saadik, kui ma ei eksi is. Kaver Võrust vabandas koguni oma sõnade pärast ja võttis nad tagasi. Et aga midagi nagu väljapurtskamise võimalust otsis, iseäranis nende poolt, kes kapitalismusest, töörahva kurnamisest jne., laiu sõnu teha katsusid, võis selgesti aimata. Järgmisel päeval, 6. jaanuaril sosistati rohkesti sellest, et E. Tuulik Tallinnast ilmumata jäänud ja sellepärast referaat „Skoutism ja koolinoorsugu" pidamata jäävat, kuid sealsamas kuuldi jällegi, et nimelt seda referaati välja jätta ei tahetavat ja et seal skoutidele ja noorseppadele kallale kippuda mõeldavat. Viimati, õhtul umbes kell ½8, kui kongress juba koosoleku saalist lahkuma pidi, käis korraga teade läbi sealviibijate (paljud olid juba ära läinud, sest kell 8 pidi koolinoorsoo liidu koori kontsert algama, samuti ehtisid mitmed juba ärasõitu), et tä-

hendatud referaat ikkagi ära peetakse. Selleks koliti ühte klassituppa ümber ja, kui ma ei eksi, toosama is. Kaver, vabandades, et asi talle äkiste peale olla pandud, asus skoutide ja koolinoorsoo kohta kõnelema.

„Tall. Teataja" sõnumi järgi olevat tähendatud lehele ühe koolinoorsoo liidu tegelase poolt seletus saadetud, mis ütelusega alganud, et „ajalehed noorsoo liikumisele vaaditäie solki kaela kallanud, missugust keegi oodata pole mõistnud". ei vastavat meie rahvuslistele ideaalidele, skoudid täitvat „nuuskurite" ülesandeid, skoutide juures nähtavat joomarid ja allalangejaid (ja seda ütles IV kongressi liige peale 5. jaanuari õhtut!), skoudid kasvatavat militarismi jne. jne., kõik läbisegi paisatud ilma vähemagi tõenduseta, ilma kriitikata, mingisugusest pöörasest, pimedast vihast juhitud inetust inetum laim. Kord öeldi, et skoutidel mingit aatelist ega lihtsalt ilusatgi eesmärki ei olevat, kord aga et „esmärgid" on ju

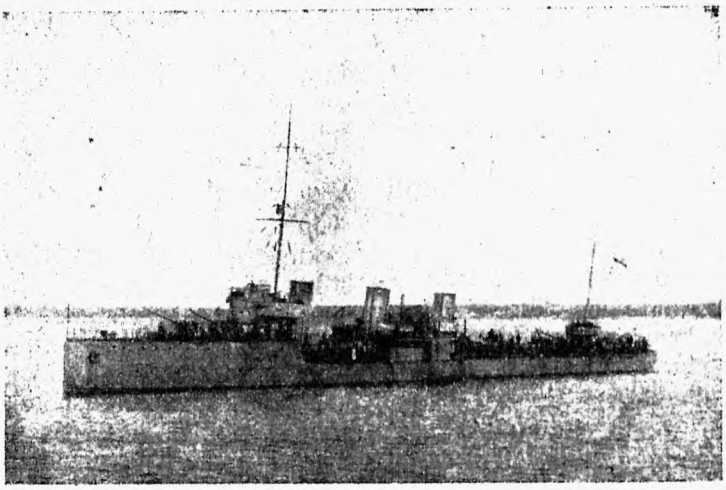

Miiniristleja „Lennuk".

Kohasemat sõna ei saa vist mitte leida selleks, et iseloomustada hra Kaveri kõnet ja selle järele mitmete teiste kongressist osavõtjate süüdistusi ning igast usutavuse ja lubatavuse piirist välja ulatavaid laimdusi, mis skoutide ja noorseppade vastu olid sihitud. Missuguseid verepattusid seal kõik skoutide ja noorseppade selga ei veeretatud. Nad tahtvat ütelda, nagu oleks skoutism ainuke õige noorusline liikumine, nad ajavat „häbematat tõusikluse poliitikat", skoudid olevat „idiootline põlv" (madalamale küll vist enam keegi omas võitluse tuhinas langeda ei suuda), skoutism ilusad ja head, kuid kas skoudid neid täidavad"; — kord hädaldati: skoutism murrab inimese omapärasuse, tahtevõimu, tema initsiatiivi, et ta inimesi ühesugusteks nivelleerida tahab, sealsamas aga kaevati, et „häbemata tõusiklus, upsakus" ja kes teab mis skoutismis edendatud saavad.

See oli sõna täis mõttes solk, mida seal skoutide ja noorseppade peale välja kallati. See oli jäme toorus, millega Viljandi noorseppade vanemate kogu esimehe ütlemata südamliku, sooja kõne peale reageeriti.

Kurb, ütlemata kurb, nähtus, et

noored sealgi võitlema tikuvad, pealegi valimata, ebakultuuriliste võtetega ja põhjendamata sõimuga, kus ainult vabast, kultuurilisest võistlusest kõnet olla võiks; uskumata kurb lugu, et koolinoorsoo keskliit külalist selleks oma katuse alla kutsus, et temale seal — puuhaluga pähe virutada!

pärast oled sa praegu varjatud. Siin on sulle hobune ja teevara: mine, ja palu Allaht, et ta sind hoiaks teine kord minu silmi ette juhtumast. Mine!" Nii käis poolmetsik kaukaaslane oma juhuslise külalisega, kes pealegi tema poja mõrtsukas oli, ümber. Eesti koolinoorsoo keskliit kutsub aga omale

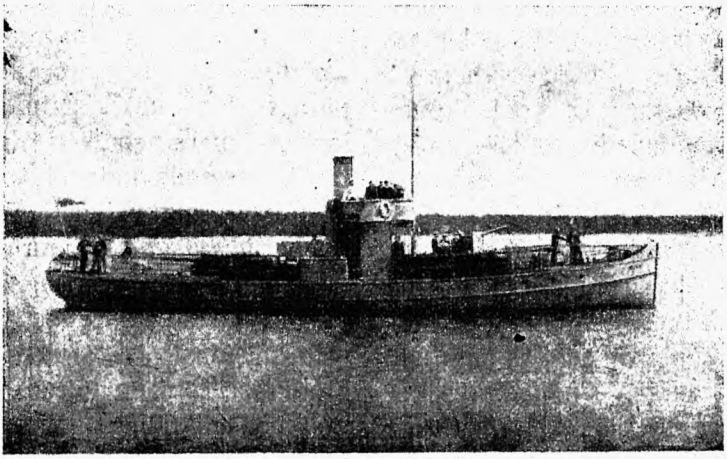

Kaukaasia mägilane, kes verekättemaksmise õhkkonnas üles kasvanud, oli ühele tagaaetavale mehele omas majas pelgupaika annud. Kui põgeneja unele oli läinud, sai peremees teada, et tagaaetav tema, peremehe enese poja olevat maha löönud. Mees läks ja äratas põgeneja ülesse, andis talle hobuse, natuke teemoona ja raha ning ütles: „Sina oled mu ainukese poja ära tapnud ja ma peaks sinuga sedasama tegema. Aga sa olid oma tagaajajate eest minu katuse alla põgenenud, selle-

külalise maija selleks, et teda seal kõigi kunstinõuete järgi läbi mõnitada, hurjutada, laimuga üle külvata ja lõpuks talle ütelda, kuidas ta teda surnuks lüüa mõtleb. Sest resolutsioon, mis seal pärast vastu võeti, pidi skoutidele ja noorseppadele surmakellaks olema!

Eesti koolinoorsoo liit! Kui see see „enesekasvatus" on, mille poole sina püüad, siis oled sa küll halatsemise väärt ilmuvus. Kui sa sedasorti võistluse ja võitluse viise kultiveerid, siis häda Eestile!

H. Rikand.

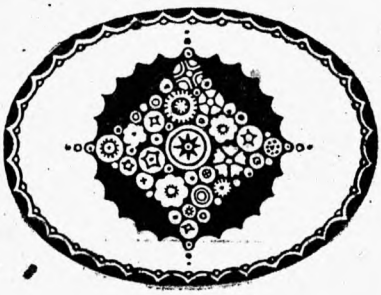

Katsed leegiga.

Eestistanud noorsepp **Köönberg.**

Aine on võetud ajakirjast „Der gute Kamerad".

Et küünla tuli ka elektrotehnikule huvitavat pakkuda võib, ei ole mitte kõigile tuttav, kuid seda tõendavaid katseid on kerge teha. Selleks on meil tarvis peale põleva küünla veel üks batarei, kõige vähem 12 voldi põnevusega. Et voolu kõvadus mitte mõõduandev ei ole, võib tarvitada väikestest kroomhappe elementidest kokku seatud batareid. Isegi mitmest taskulaterna batareist kokkuseatud batareid võib selleks tarvitada. Batarei otsade külge kinnitatakse kaunis pikad 1,5 mm. jämedused traadid, millede otsad 5—6 tsentimeetri pikkuselt mähisest (isolatsioonist) puhtad oleksid. Puhtad otsad kinnitatakse mõne statiivi (jala) külge nõnda, et otsade vahele vahe jääks, umbes 3 kunni 4 mm. Põlev küünal seatakse nende kahe traadi otsade vahele nõnda, et traadi otsad tulle ulataksid kõige jämedama koha peal. Kui meie siis voolu traadisse laseme, tekkib selle traadi otsa peale, mis negatiivse poolusega ühendatud on, süsinik, mis ilusa haruneva nõepuuna edasi kasvab ja viimaks sillana need kaks traadiotsa ühendab.

Kuid et meil siin mitte tegemist ei ole hariliku nõe kogumisega, mis alati siis sünnib, kui meie külma asja küünla leegi sees hoiame, selgub sellest, et positiivse trae peal mingisugust nõge ei kogune. Nõesild kasvab ainuüksi negatiivse pooluse poolt. Seda nähtust, mis füüsik Thieme juba mitme aasta eest tähele pannud, tarvitatakse tehniliselt väga tähtsa viisi aluseks puhta nõe saamisel. Kui Thieme sama leidust pärast edasi uuris, sattus tema veel huvitavamate asjade peale. Kui näituseks asetada batarei asemele vaheldava voolu hallik, siis hakkab voolu ühendamise juures mõlemi traadiotsa väike nõepuu ülesse kasvama, millede ülipeened oksakesed selgesti edasi ja tagasi võnguvad. Mõõtmise läbi on leitud, et need võnkumised täpselt vaheldava voolu frequenzile, s. t. tema pooluste vahetusele sekundis vastavad. Need nõepuukese võnkumised tõendavad meile seega selgesti, kuidas vaheldav vool traate sees edasi ja tagasi lainetab. Saavad nüüd leeki ulatavad traadid nõnda kinnitatud, et nende vahe mitte muutuda ei saa, siis näeme voolu ühendamise ja katkestamise juures isesugust leegi vormi muutumist. Niikaua kui juhis voolu pole, põleb pikk ja kitsas leek, ühendame selle aga vooluga, siis lüheneb ja laieneb leek alumises otsas märksa. Nii pea, kui meie aga voolu jälle katkestame, põleb küünal endiselt pika ja peenikese leegiga edasi.

(Järgneb.)

KROONIKA.

Põltsamaa „Noorseppade“ tegevusest.

Põltsamaa „Noorseppade“ maleva asutati 1921. a. detsembri kuus kohalise reaalgümnaasiumi õpilaste keskel. Osavõtmine oli alguses leige. Täieliseks eluvõimuliseks sai organisatsioon' kui varemalt organiseeritud skoutide rühm „N. S.“ üle tuli. Põltsamaa „N. S.“ on oma vanematekogu, mille põhikiri Viljandi-Pärnu rahukogus kinnitati 17. jaan. 1922. a.

Maleva päälikuks on h-ra Karl Vervolt ja vanematekogu juhatuse esinik h-ra August Hermann. Kohaliku kooli ruumides on avatud „N. S.“ iga päev lugemiselaud sellekohase kirjandusega. Vanematekogu poolt korraldatakse iganädalised puu- ja papptöö tunnid; lähemas tulevikus ka loengud ja referaat-õhtuid. On teoksil „Noorseppade“ omapäraste kirjatööde album. Praegu korraldatakse „N. S.“ III. järgu eksame. Üleüldiselt on vastutulek igalt poolt hää, nii et töö jõudsasti edeneb.

H. Mt.

Vabariigi 4. aastapäev.

24. veebr. pühitseti 4. vabariigi aastapäeva. Kell 12 oli Vabadusplatsil paraad, kus ka vabadusriste välja jagati. Vabaduseristide väljajagamine sündis pidulikult, organisatsioonide osavõttel. Harjuvärava mäelt lasti vabadusristi kavaleeride auks 21 suurtüki pauku, üleval õhus surisesid aeroplaanid, pillates alla sini-must-valgeid lipukesi. Rahva osavõte paraadist ja pidulikust vabadusristide väljajagamisest oli elav.

Kui vabadusristid olid välja jagat, läksid väeosad ja organisatsioonid oma asukohtesse, kuna lipud assistentidega „Estoonia“ ette auvahtidena üles seati, kangelaste läbilaskmiseks, kelledel kasino saalides oli pidusöök korraldet. Harju noorsepad, kes oma lipuga „Estoonia“ ette, kogumise kohta läksid, ei läinud mitte teiste organisatsioonidega ühes endisele Peetri platsile. Kui rong hakkas tema poole liikuma, pöörasid noorsepad tagasi, pidades häbistavaks minna häbikuju, Peetri kuju, alla, kes meie rahva rahvuslikud tunded omal ajal mutta tallas.

K. T.

Talispordi ülevaade.

Tagasi vaates endiste aegade peale, näeme, et viimasel ajal talisport meil hoogsalt maad on võtnud. Ei lähe seda päeva nädalas mööda, kui võistlusi ei ole, — ikka võistlused ja võistlused, küll jääpallis, küll uiskel ja suuskil.

Ilusad ilmad aitavad hulga talispordile kaasa. Ei lepita üksi omavaheliste võistlustega, vaid kutsutakse ka väljamaalasi võistlema, et näidata oma vilumust ning proovile panna oma osavust sel alal. Niisama tehakse ka väljamaalaste võistlustele külaskäike, kus mitte just häid, kuid siiski rahuloldavaid tagajärgi saavutatakse. Kuuled ning loed — seal ja seal võistlusel eestlane, kui mitte just esimese, siis teise koha omandanud.

Kuigi meie spordisihti mitte rekordide võtmises ei näe, on siiski üsna kena kuulda ja teada, et meil Eestis ka nii kangeid mehi leidub, kes palju järele ei taha anda teiste suuremate rahvaste rekordimeestele.

Pühapäiviti, kui inimestel rohkem aega jätkub, võetakse suusad ning kelgud, kellel need olemas on, ja minnakse linnast kaugemale, rohkem vabamasse õhku, lumehangedele suusatama ning kelkudega mägedest alla laskma. See on kõik lõbu ja ühes sellega tervisele kasulik, samuti nagu uisutaminegi. Õhtuti näed, et liuväljad ilusa ilma tõttu rahvast täis on, kes muusika saatel

seda kena lõbu maitsevad, mida tali meile sel alal pakkuda suudab.

Suurem osa on neist ikka nooremad, mis oletada lubab, et tulevikus talispordi alal meil suurem tegevus saab olema.

Selleks noored — tervist, tahtmist ja jõudu! H. O.

ÜLESANDED.

Ülesanne nr. 1.

Joonistuse peal on linnad tähtedega ära märgitud. Matkustaja läks linnast „A“ välja ja läks ühe korra läbi linnadest „M“ ja „G“, peale selle läks igast linnast ühe korra läbi ning jõudis linna „B“.

Riigiraamatukogu.

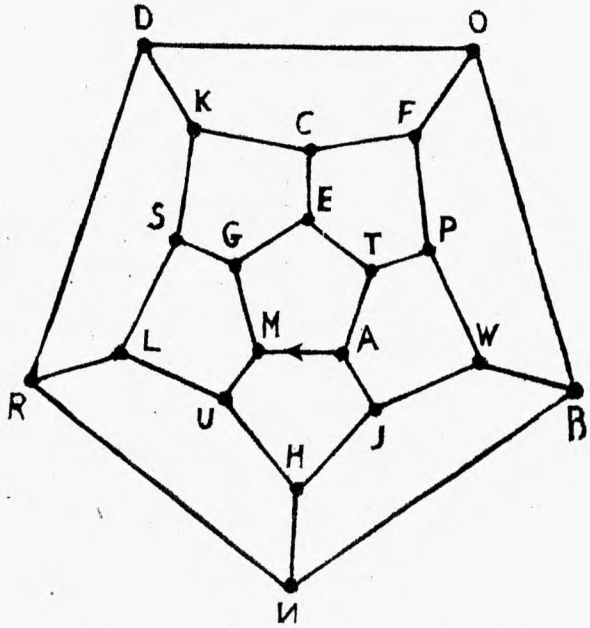

Näidake järjekorras läbikäidud linnad?

Ülesanne nr. 2.

Kahe kirve löögiga hobuse raud kuueks tükiks purustada, ilma et peale esimest lööki tükkisi ümber seataks.

Väljaandja Harju noorseppade vanematekogu.
Tall. Eesti Kirj.-Üh. trükikoda Pikk t. 2.

„Eesti Skout"

Skoutide ajakiri.

Eesti Skoutide Maleva häälekandja.

„Eesti Skout" **ilmub käesoleval aastal** ajakirja kujul üks kord kuus à 16 lhk.

„Eesti Skout" **sisaldab järgmisi osakonde:** artiklid skoutluse põhimõtteliste küsimuste üle ja organiseerimise alalt; ilukirjanduslised tööd (eriti nooremaile); skoutide mängud; skoutide kirjad; esimene abi, karskus, tervishoid ja sport; teated skoutide ja guideide üle kodu- ning väljamaalt; kirjavahetus väljamaaga; ülevaated skoutide kirjandusest, ajakirjandusest, keskorgaanide tegevusest jne.; toimetusele saadetud kirjad; küsimused ja vastused; mõndasugust; kuulutused.

„Eesti Skout'i" **kaastöölisteks** on hulk kasvatus- ja seltskonnategelasi; teda toetavad kaastööga oma praktiliste kogemuste üle kõik vanemad skoudid Eestis.

„Eesti Skout" **on kaunistatud** mitmesuguste seletavate joonistustega, ülesvõtetega skoutide elust ja muude piltidega.

„Eesti Skout" **ei tohi puududa:**

ühegi skoudi ega guidei töölaual, sest ta on nende sõber ja hää nõuandja:
ühelgi kasvatuse- ega koolitegelasel, sest temas peegeldub noorte oma töö ja püüd paremaks saada;
üheski perekonnas, sest ta on valvel poegade ja tütarde elukohase kasvamise ja edasijõudmise eest;
ühelgi kodanikul, kellele kallis on meie riigi tulevaste kodanikkude ausus, õiglus ja tublidus.

„Eesti Skout'i" tellimise hind on:		Kuulutuste hind:	
I-ne poolaasta (1. juulini)	75 mk.	1 lehekülg	1000 mk.
Aasta lõpuni	150 „	1/2 „	500 „
Üksik number maksab .	15 „	1/4 „	250 „

„Eesti Skout'i" **I-ne aastakäik** on veel tervena (7 numbert) saadaval ning maksab ühes saatmise kuludega mk. 40. — (Saadetakse ka neile kätte, kes vastava summa postmarkides õiendanud.)

Üksikud numbrid müügil suuremates raamatukauplustes ning ajalehemüüjatel.

Toimetus ja talitus: **Tartu, Lutsu tän. nr. 14.**

Graveerimise
ja metallipressimise töökoda
Heinrich Kiiver
Kõnetr. 9-61. Tallinnas, Pikk t. 36
Valmistab igasuguseid
märkisid seltsidele,
:-: koolidele jne. :-: